

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXVIII. — Izdan in razposlan dne 11. junija 1885.

87.

Postava od 13. maja 1885,

o podelitvi prispevka iz državnih sredstev k troškom nove prisilne delarnice, katero ima v nadvojvodini Avstriji pod Anižo dežela narediti.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó :

§. 1.

Vladi se daje oblast, k troškom prisilne delarnice, ki jo v nadvojvodini Avstriji pod Anižo namerja dežela ustanoviti in katera bode — imajoč prostora za 600 moških prisiljencev — namenjena tudi za vzprijemanje prisiljencev po domovinstvu spadajočih v kako drugo deželo, izročiti neki prispevek iz državnih sredstev, namreč s polovico resničnih napravniških troškov, ki se imajo izkazati, vendar ne čez 300.000 gld. vsega.

§. 2.

V §. 1 omenjeni prispevek naj se počenši od leta 1886 zahteva v letnih delnih iznosih, ki jih bode ustanavljati z ozirom na napredovanje del, ter vpostavljati v državni proračun.

§. 3.

Zvršitev te postave je naročena Mojima ministroma za notranje reči in za finance.

Na Dunaji, dne 13. maja 1885.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

(Slovenisch.)

Dunajewski s. r.

88.**Razglas ministerstev za finance in trgovino od 20. maja 1885,**

da se ustanavljata dve novi carinski odpravljalnici na pomorskem obrežji v Dalmaciji.

Dalmatinski pristanski in primorsko-zdravstveni podružnici ali ekspozituri v Primoštenu (Capocesto) Zadarskega in v Berni Dobrovniškega finančnega okraja postavljata se od 1. junija 1885 počenski za pristanski in pomorsko-zdravstveni podružnici s carinsko službo.

Carinsko-uradne pravice obeh podružnic so iste, kakeršne imevajo takšne podružnice v Istri (kazalo colnij v Primorji, točka 28 itd. [Drž. zak. od l. 1883 št. 10]).

Obema podružnicama izroča se vrh tega izdavanje bolet za predmete podležeče davščini *dazio consumo*.

Dunajewski s. r.

Pino s. r.

89.**Postava od 24. maja 1885,**

s katero se ukrepljejo kazensko-pravna določila o tem, koga je dopuščeno držati v prisilnih delarnicah ali popravnih.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Kdor se brez opravka ali posla in dela okoli potepa ter ne more izkazati, da ima ob čem živeti ali da si pošteno prizadeva preživiti, tak naj se kot vlačugar (potepuh) kaznuje. Kazen je oster zapor od enega do treh mesecev; tudi mu se sme naložiti eno ali več v §. 253 kazenske postave od 27. maja 1852 pod a) do e) naštetih poostil.

§. 2.

Zarad beračenja bodi pokaznjen:

1. Kdor na javnih mestih ali od hiše do hiše hodeč berači ali iz delomrznje javno v boga ime prosi.

2. Kdor nedoraslega otroka k beračenju zavede (zapelje), beračit pošlje ali v to komu drugemu prepusti.

Kazen je oster zapor od osmih dni do treh mesecev.

§. 3.

Takim za delo sposobnim osebam, ki nimajo nič dohodka in nič dopuščenega prislužka ter so nevarne ljudem in lastnini, sme varnostno oblastvo zapovedati, naj v določenem jim roku izkažejo, da se živé kakor se sme. Ako tega naročila iz delomrznje ne izpolnijo, naj bodo z ostrim zaporom od osmih dni do treh mesecev pokaznjeni; tudi se sme takim nalagati eno ali več v §. 253 kazenske postave od 27. maja 1852 pod a) do e) naštetih kazenskih poostil.

§. 4.

Vsaka občina, na katere tleh biva ali se zateče oseba za delo sposobna, ki nima ni ob čem živeti, ni dopuščene prisluzka, ima pravico, za mezdo (lon) ali za dano v blagu (*in natura*) prehrano odkazati jej delo, kakeršno se prilega njenim sposobnostim. Ako se taka oseba brani, odkazano jej delo storiti, naj bode pokaznjena z ostrim zaporom od osmih dni do enega meseca.

§. 5.

Varnostnemu oblastvu je prepuščeno kaznovati ženske, katere s svojim telesom nečist obrt vršijo.

Ako take ženske

1. navzlic policijskej pokaznitvi svoj nečisti obrt nadaljujejo, ali
2. pri tem, kolikor so dana neka policijska ukazila, zoper ta ukazila delajo, ali
3. svoj nečisti obrt vršijo, da si so vedele, da imajo sramno bolezen (venenarijo), ali
4. z očitno nečistostjo veliko soblažen ali pohujšanje dajó, ali
5. mladostne ljudi zavedó (zapeljejo), gre jih kaznovati z ostrim zaporom, namreč v slučajih omenjenih pod brojko 1 in 2 od osmih dni do treh mesecev, a v slučajih navedenih pod brojko 3, 4 in 5 od enega do šestih mesecev.

Osebe bodi moškega bodi ženskega spola, katere razven slučajev §* 512 kazenske postave od 27. maja 1852 — iz obrtovne nečistosti drugih sebi preživíla iščejo, naj bodo kaznovane z ostrim zaporom od osmih dni do treh mesecev.

V slučajih brojke 1 in 3 nastopa kazensko-sodni pregon na zahtev varnostnega oblastva.

§. 6.

Kdor je djan pod policijski nadzor ter dela proti utesnitvam (omejitvam) in dolžnostim, ki so mu naložene po §* 9, lit. a) do e) postave od 10. maja 1873 (Drž. zak. š. 108), bodi pokaznjen z ostrim zaporom od osmih dni do treh mesecev; tudi mu se sme prisoditi eno ali več v §. 253 kazenske postave od 27. maja 1852 pod a) do e) navedenih kazenskih poostiril.

§. 7.

Prestopke omenjene v §§. 1 do 6 te postave, in pa prestopek §* 3 postave od 10. maja 1873 (Drž. zak. št. 108) preiskavajo in kaznujejo sodišča.

Kadar koga obsodi, sme sodišče v sodbi izreči, da je dopuščeno, držati ga v prisilni delarnici.

V oziru na izrekanje, da je dopuščeno obtoženca držati v prisilni delarnici, moči je poprijeti se vzklica njemu v prid, kadar se je izreklo, da je dopuščeno imeti ga va-nji, in njemu na kvar, če se to ní izreklo.

§. 8.

Da je pripuščeno, oddati ga v popravnico (poboljševalnico), sme kazensko sodišče izreči tudi pri nedoraslem človeku, ki se je zakrivil s takim kaznjivim djanjem, katero se po določilih kazenske postave storiveu samo za to, ker še ní dorasel, ne šteje za hudodelstvo, nego kaznuje za prestopek (§§. 2, lit. d), 237 in 269 do 272 kazenske postave).

V takih slučajih, v katerih je po §. 273 kazenske postave prepuščeno varnostnemu oblastvu pokoriti nedoraslega človeka za storjeno kaznjivo delo ter narediti, česar je dalje potreba, sme se tedaj ukazati, da nedorasli bodi oddan v kako popravnico, kadar je popolnem zanemarjen (zapustel) ter ni najti druge poti, kako bi se redno odgojil in pod pažnjo imel.

§. 9.

Razkrepljajo se občne kazenske postave od 27. maja 1852 (Drž. zak. št. 117), §§. 509, 510, 511, 517, 518, 519, 520, 521, in pa §§. 1, 2, 10, 12, 13 in 18 postave od 10. maja 1873 (Drž. zak. št. 108), s katero so dana policijsko-kazenska določila proti delomrznim ljudem in vlačugarjem.

§. 10.

Zvršitev te postave jo naročena Mojima ministroma za notranje reči in za pravosodje.

V Schönbrunnu, dne 24. maja 1885.

Franz Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Pražák s. r.

90.

Postava od 24. maja 1885,

o prisilnih delarnicah in popravnicah.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Po kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru jo poskrbeti, da bode prisilnih delarnic kolikor je primerno zahtevom javne varnosti.

Skrbeti za te zavode stvar je deželna. Tudi se lahko po več dežel zedini, da si ustanové eno skupno prisilno delarnico.

Deželnemu zakonodavstvu je pridržano določiti, imajo li takšne zavode ustanavljati tudi okraji ali občine.

§. 2.

K troškom za ustanovitev takšnih zavodov bode država dajala neki prispevek po meri njihove neogibne potrebnosti in primernosti.

§. 3.

Ustanovitvene troške, kolikor niso zagrnjeni po §. 2, in pa troške za vzdržbo in upravo prisilnih delarnic in za preskrbo prisiljencev, kolikor ti troški po deželnem zakonodavstvu niso preodkazani okrajem in občinam take zavode ustanavljajočim, mora dežela priskrbeti.

Deželnemu zakonodavstvu je pridržano določiti, če in v koliko imajo okraji ali občine povrniti troške za preskrbovanje, kjer jih ni poterjavati od preskrbovancev ali od onih oseb, katerih dolžnost je, vzdrževati jih.

Za troške preskrbovanja gre šteti troške za hrano, ležišče, kurjavo, luč, za dobavo, kjer bi bila potrebna in za snaženje robja ali perila in obleke, troške za bolezen in za porod, kadar se kaj takega primeri.

§. 4.

V prisilne delarnice vzprijemljejo se ljudje brez ozira na domovinstvo, katero komu pristoji.

Za prisiljenec, kateri niso pripadniki do tične dežele, mora ona dežela, v katero ta ali oni prisiljenec po svojem domovinstvu pripada, povračati troške preskrbovanja po pristojbini, kakor se s privolitvijo političnega deželnega oblastva ustanovi za en dan preskrbovanja; vendar pristoji deželi povračilo dolžnej, prevzeti prisiljenca o svojem trošku v svojo lastno prisilno delarnico.

Deželi, katera povrne troške za preskrbovanje, nihče ne brani, poterjati si opravljeno povračilo po meri tega, kar se določa v drugem odstavku §. 3.

§. 5.

Dokler katera dežela nima prisilnih delarnic, ali kjer delarnice, ki jih ima, ne zadostujejo potrebi, smejo se ljudje, ki bi jih bilo oddati v prisilno delarnico, o trošku dežele, v kateri biva njihova domovinska občina, prestaviti v tak zavod kake druge dežele. A kjer se po le-tem kdo ne postavlja v kateri zavod svoje domovinske dežele, moči ga je prestaviti samo s privoljenjem dotičnega deželnega zastopa.

§. 6.

V prisilno delarnico moči je vzprijemati one osebe, zoper katere je kako sodišče po veljajočih zakonitih določilih izreklo, da se smejo oddati v prisilno delarnico.

V prisilno delarnico ne smejo se vzprijemati:

1. Osebe, katerih ni moči ni za ložja dela uporabljati.
2. Duhobolniki (slaboumniki, blazni).
3. Osebe, ki imajo na sebi kako nalezljivo napako ali bolezen, dokler ne ozdravé.
4. Noseče in doječe.

Če in kdaj se smejo v prisilno delarnico, oziroma popravnico (poboljševalnico) vzprijemati osebe, ki še niso prestopile osemnajstega leta svoje dobe, določuje se v §§. 13, 14 in 16.

§. 7.

Političnim deželnim oblastvom pristoji, zoper človeka, o katerem je kazensko sodišče izreklo, da je pripuščeno držati ga v prisilni delarnici, skleniti, da bode va-njo dan, ter to zvršiti dati.

Da bode kdo takih držan v prisilni delarnici, o tem določa komisija, ki se sestavlja pri političnem deželnem oblastvu in v katero je privzemati vsaj enega zastopnika deželnemu odboru kot glasujočega uda ali členu.

Kjer obstojé taki zavodi za neke okraje ali občine, gre političnemu dežel-nemu oblastvu pravica, preizročiti ukrepanje razsodila, da bodi kdo dan v prisilno delarnico, kakemu izmed podrednih mu političnih okrajnih oblastev, pri katerem je v tem slučaju na podoben način sestavljati meševito komisijo, privzema je va-njo vsaj en samoupraven (avtonomen) organ.

Ukazoma izdadó se tanja določila o sestavljanji in oblastih komisij, katere se postavljajo pri političnem deželnem oblastvu in pri političnih okrajnih oblastvih.

§. 8.

Kolikor je v kateri deželi poskrbljeno za vzprijemanje ljudi v prisilne delarnice, móči je takega človeka, gledé katerega je sodišče izreklo, da je dopuščeno oddati ga v prisilno delarnico, po tem ko dovrši čas kazni, še štiri tedne zaprtega imeti, če politično deželno oblastvo ne naredi, da bodi izpuščen.

O tem, bode li oddan v prisilno delarnico, treba je razloko storiti brez odloga, a vsekakor pred iztečajem štirih tednov.

§. 9.

V prisilni delarnici ne sme nihče čez tri leta neprenehoma držan biti.

Ako se prej poboljša, treba je držanca odpustiti, predno je potekel ta čas.

O času, kdaj je koga odpustiti, razloča komisija omenjena v §. 7.

Kadar držanca odpusté, predno sta potekli dve leti, ter se iz njegovega vedenja vidi, da se ní poboljšal, sme v §. 7 omenjena komisija razsoditi, da naj bode on v prisilni delarnici držan še ves oni čas, kolikor ga od treh let še ni bilo poteklo takrat, ko so ga odpustili.

§. 10.

Proti razsodilom komisije postavljene pri političnem deželnem oblastvu (§. 7), ní ga vzklica.

Ista komisija razloča vzklice proti razsodilom komisij, katere so postavljene pri političnih okrajnih oblastvih.

§. 11.

Disciplinarno oblast v prisilnih delarnicah gre izvrševati po veljajočih propisih.

Ustanovilna pravila in hišni redovi prisilnih delarnic potrebujejo odobrenja državne uprave.

Pravila naj sosebno obsezajo tanja določila o načinu, kako je prisiljencem baviti se z delom, in o njihovi razredbi (klasifikaciji), kakor tudi o tem, s katerimi opreznostmi se prisiljenci smejo uporabljati za kako delo zunaj zavoda.

§. 12.

Določila o imenovanji načelnikov (nadstojnikov) in ostalega osebja prisilnih delarnic pridržavajo se deželnemu zakonodavstvu.

Kadar se je več dežel zedinilo, da si ustanové vkupno prisilno delarnico (§. 1), pristoji pravica imenovanja deželnemu odboru one dežele, v kateri ista delarnica svoj sedež ima.

Imenovanje načelnikov potrebuje v vseh slučajih odobrenja državne uprave.

§. 13.

Za take osebe, katere še niso prestopile osemnajstega leta svoje dobe, treba je, kjer in kadar pri njih obveljajo zakoniti uveti za oddajo v kako prisilno delarnico, ustanoviti posebne popravnice.

Te zavode je urediti takó, da biva v njih poskrbljeno za blagonravno (moralno) in pobožno odgojo popravlancev, in pa za izučbo v delu, kakeršno se prilega njihovim sposobnostim ter bi jih utegnilo v bodoče živiti.

§. 14.

Take osebe, ki še niso prestopile osemnajstega leta svoje dobe, smejo se, kadar obstojé gledé njih zakoniti uveti za oddajo v prisilno delarnico, oddajati samo v popravnice za mladoletne popravlance (§. 13).

Take je držati v popravnici, dokler je potrebno za namen, zarad katerega so va-njo oddani, vendar ne čez dvajseto leto njihove dobe.

Dokler kje kod ne bode posebnih popravnic, smejo se osebe, katere še niso prestopile osemnajstega leta svoje dobe, oddajati v posebne razdelke prisilnih delarnic, kateri so namenjeni samo in edino mladim popravlancem.

Z odobrenjem državne uprave moči je takšne popravlance, dokler ní posebnih popravnic (§. 13), oddajati tudi v zasebne popravnice za mladoletne osebe.

§. 15.

Določila v tej postavi obsežena za prisilne delarnice uporabljajo se tudi na popravnice za mladoletne osebe, kolikor ní v §§. 13, 14 in 16 kaj posebnega ukazano.

§. 16.

Zunaj slučajev zakonito določenih ne sme se nihče oddati v prisilno delarnico ali popravnico.

Ali s tem določilom ní zabranjeno, na predlog zakonitih zastopnikov in s privolitvijo varstvenega oblastva, mlade osebe tudi zunaj slučajev omenjenih v postavi oddati v kako popravnico namenjeno mladim popravlancem.

§. 17.

Vrhovni policijski nadzor in prigled prisilnih delarnic in popravnic pridržan je državni upravi.

Zvršuje ga v prvi vrsti politično deželno oblastvo, odnosno pri kakem okrajnem ali občinskem zavodu politično okrajno oblastvo onega kraja, kjer ima tak zavod svoj sedež.

§. 18.

Razkrepljajo se §§. 15, 16, 17, 19 in 21 postave od 10. maja 1873 (Drž. zak. št. 108), s katero so izdana policijsko-kazenska določila proti delomrznim ljudem in potepuhom ali vlačugarjem.

§. 19.

Zvršitev te postave je naročena ministroma notranjih reči in pravosodja.

Ona naj izdasta tudi gledé kraljevine Galicije in Vladimirije z veliko vojvodino krakovsko in za vojvodino bukovinsko potrebne zvršitvene ukaze, s katerimi se v oziru na to, kdaj bode tu ali tam mogoče obsojence oddajati v prisilne delarnice in popravnice, določi čas, od katerega počenshi naj kazenska sodišča izrekajo, da je oddaja v take zavode dopuščena.

V Schönbrunnu, dne 24. maja 1885.

Franč Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Pražák s. r.

91.

Razglas ministerstva za finance od 2. junija 1885,

da se je na Moldavskem kolodvoru ustanovila mala colnija I. razreda.

O povodu, ko se je začela vožnja po celi progi Grob-Moldau, ustanovljena je na Moldavskem kolodvoru c. kr. mala colnija (mali carinski urad) I. razreda sè zacolovalnimi pravicami velike colnije II. razreda in z oblastjo, poprijemati se okrajšanega carinskega postopka za blago po železnicah voženo po propisu od 18. septembra 1857 (Drž. zak. št. 175) ter je dne 18. maja 1885 uradovati začela.

Dunajewski s. r.